

“Su həyat deməkdir,
təmiz su sağlam
həyat deməkdir”

İlham Əliyev

BÜLLETEN

№ 08 (36) • Avqust 2015-ci il

w w w . a z e r s u . a z

Əaer ad oyo - 955

İqtisadiyyatın şaxələndirilməsi dayanıqlı inkişafı təmin edir

səh. 2

Prezident İlham Əliyev: *“İçməli su, elektrik enerjisinin təchizatı, kənd yolları, qazlaşdırma və digər infrastruktur layihələri ölkəmizdə uğurla icra edilir”*

**Mingəçevir sutəmizləyici
qurğusunun birinci mərhələsi
istismara verilmişdir**

səh. 3

**Suölçən Cihazların Sınaq və
Kalibrəmə Laboratoriyası
akkreditasiya olunmuşdur**

səh. 6

**Şirvan və Füzuli
şəhərlərində regional
təlimlər keçirilmişdir**

səh. 10

İqtisadiyyatın şaxələndirilməsi dayanıqlı inkişafı təmin edir

Prezident İlham Əliyev: "İçməli su, elektrik enerjisinin təchizatı, kənd yolları, qazlaşdırma və digər infrastruktur layihələri ölkəmizdə uğurla icra edilir"

Regionların inkişafı, qeyri-neft sektorunun, turizm sektorunun inkişafı bizim üçün prioritet sahədir. Bu sözləri Prezident İlham Əliyev avqustun 8-də Şabran rayonu ərazisində yerləşən "Qalaaltı Hotel & SPA" müasir müalicə-istirahət kompleksinin açılışında bildirmişdir.

Dövlət başçısı qeyd etmişdir ki, regionların inkişafı ilk növbədə infrastruktur layihələrinin icrası ilə başlamışdır: *"İçməli su, elektrik enerjisinin təchizatı, kənd yolları, qazlaşdırma və digər infrastruktur layihələri ölkəmizdə uğurla icra edilir. Regionların inkişafı, o cümlədən turizmin inkişafı ilə bağlıdır, xüsusilə nəzərə alsaq ki, bizim çox gözəl təbiətimiz var. Biz çox xoşbəxt insanlarıq ki, belə gözəl ölkədə yaşayırıq"*.

Prezident İlham Əliyev bildirmişdir ki, dünya bazarında neftin qiymətinin iki dəfədən çox düşməsi ilə Azərbaycanın gəlirləri azalsa da, ölkədə dayanıqlı inkişaf təmin edilmişdir. İqtisadiyyatımızın şaxələndirilməsi hesabına yaradılan potensial imkan verir ki, Azərbaycan vətəndaşı bu təsirləri hiss etməsin. Dövlət başçısı sənaye, kənd təsərrüfatı, turizm, informasiya-

kommunikasiya texnologiyaları sektorlarının inkişaf etdiyini vurğulamışdır.

Dövlət başçısı avqustun 11-də Cəlilabada səfəri zamanı rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşündə də bu məsələyə münasibət bildirərək qeyd etmişdir ki, birinci yarımda iqtisadiyyatın 6 faiz, qeyri-neft sektorunun 9 faiz artması yüksək göstəricidir: *"Baxmayaraq*

ki, bizim iqtisadiyyatımızın bir hissəsi neftlə, qazla bağlıdır və qiymətlər kəskin şəkildə aşağı düşüb və hələ düşməyə davam edir, biz heç bir sosial layihəni ixtisar etməmişik, əksinə sosial-iqtisadi infrastruktur layihələri icra edilir. Bugünkü layihə bunun bariz nümunəsidir. Bu layihələr bütün ölkə üzrə aparılır. Kənd yollarının tikintisi ölkə üzrə geniş vüsət almışdır, çünki buna böyük ehtiyac var. Bu sosial məsələdir, ilk növbədə, insanların rahatlığıdır və iqtisadi məsələdir, çünki kənd yolu olanda iş yeri də açılır, müəssisə də yaradılır, eyni zamanda, biz bir çox məsələləri də həll etmiş olarıq".

Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyev Cəlilabada səfəri çərçivəsində Heydər Əliyev Mərkəzinin, Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə inşa edilmiş körpələr evi-uşaq bağçasının, Alar-Təzəkənd-Üçtəpə-Əliqasımlı-Cəfərhanlı avtomobil yolunun, Göytəpə şəhərində Heydər Əliyev adına park-bulvarın açılışlarında iştirak etmiş, "Avanqard" MMC-nin Cəlilabad rayonundakı taxılçılıq təsərrüfatı ilə tanış olmuşdur.

İçməli suyun təmizləyici qurğularının yenidən qurulması

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"na uyğun olaraq bölgələrdə su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması istiqamətində layihələrin icrasını uğurla davam etdirir.

Dövlət büdcəsi vəsaiti hesabına maliyyələşdirilən Mingəçevir şəhərinin içməli su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması layihəsi üzrə işlərin böyük hissəsi yekunlaşmışdır. Layihə 2035-ci ilə qədər perspektiv inkişaf nəzərə alınmaqla 151 min nəfərin içməli su və kanalizasiya xidmətlərindən istifadəsinin yaxşılaşdırılmasına hesablanmışdır.

İstehlakçıların keyfiyyətli içməli su ilə təmin edilməsi üçün Mingəçevir şəhərində yeni texnologiyaya əsaslanan və məhsuldarlığı sutkada 50 min kubmetr

olan sutəmizləyici qurğunun birinci mərhələsinin inşası başa çatmış və şəhərə yeni mənbədən içməli suyun verilməsi təmin edilmişdir. Təmizləyici qurğunun ikinci mərhələsinin tikintisi başa

çatdıqdan sonra Mingəçevir şəhəri ilə yanaşı, Yevlax şəhəri və ətraf kəndlər də bu mənbədən su alacaq.

Layihə çərçivəsində şəhərin içməli su şəbəkəsi üzrə işlərin 80 faizə yaxını ic-

ra edilmiş, tikintisi nəzərdə tutulan 270 km olan şəhər-daxili şəbəkənin 205 km-lik hissəsində işlər başa çatdırılmışdır. Yeni şəbəkədən 15 minə yaxın ev birləşməsi verilmiş, 8 minə qədər abonent smart sayğaclarla təmin olunmuşdur.

İstehlakçıları dayanıqlı içməli su ilə təmin etmək məqsədilə Mingəçevir şəhərinin relyef baxımından yüksək ərazisində ümumi tutumu 20 min kubmetr olan anbar kompleksinin, su şəbəkəsinin tikintisi və sayğaclarla işləri hazırda davam etdirilir.

Şəhər üzrə layihələndirilmiş 234 km kanalizasiya şəbəkəsinin 84 km-lik hissəsində işlər yekunlaşmışdır.

Bundan başqa çirkab suların idarə olunması məqsədi ilə 3 ədəd kanalizasiya nasos stansiyası tikilərək istifadəyə verilmişdir. Bunun nəticəsində Kür çayına 21 nöqtədən axıdılan çirkab suların qarşısı alınmışdır.

Mingəçevir şəhərində yaranacaq tullantı sularının Yevlax rayonu ərazisində tikiləcək və məhsuldarlığı sutkada 60 min kubmetr layihələndirilmiş təmizləyici qurğuda zərərsizləşdirilməsi nəzərdə tutulur. Qeyd edək ki, gələcəkdə Yevlax şəhərinin tullantı suları da bu təmizləyici qurğuya ötürüləcəkdir.

Azərbaycan hökuməti və İslam İnkişaf Bankı tərəfindən birgə maliyyələşdirilən "Azərbaycanın 6 rayonunda Milli Su Təchizatı və Kanalizasiya Proqramı layihəsi" çərçivəsində Gədəbəy şəhərinin içməli su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması üzrə tikinti-quraşdırma işləri sürətləndirilmişdir.

"Gədəbəy şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması" layihəsi 2035-ci ilə qədər perspektiv inkişaf nəzərə alınmaqla Gədəbəy şəhərində 11,5 min nəfərin içməli su təchizatı və kanalizasiya xidmətlərindən istifadəsinin yaxşılaşdırılmasına hesablanmışdır. Gələcəkdə rayonun 5 kəndinin (Yenikənd, Düzyurd, Arıqdam, Söyüdlü, Qaradağ) 12 min sakini də bu layihə çərçivəsində içməli su ilə təmin olunacaqdır. Ümumilikdə layihədən 23 mindən artıq insan faydalanacaqdır.

İstehlakçıların keyfiyyətli və dayanıqlı su təchizatının təmin edilməsi məqsədilə su mənbəyi Südlübulaq seçilmişdir. Hazırda su mənbəyində suötürücü qurğunun tikintisi işləri

Gədəbəy şəhərində içməli su və kanalizasiya infrastrukturu yaradılır

həyata keçirilir. Su mənbəyindən şəhərə çəkiləcək 14,8 km uzunluğunda magistral su kəmərinin 13 km-lik hissəsi inşa edilmişdir. Şəhərin relyef baxımından hündür nöqtələrində inşası nəzərdə tutulmuş ümumi tutumu 5500 kubmetr olan 7 ədəd anbardan 3-də tikinti işləri davam etdirilir.

Layihə çərçivəsində Gədəbəy şəhərində 79,4 km uzunluğunda paylayıcı su şəbəkəsi yaradılacaq, 2560 ünvana ev birləşmələri verilir və hər bir abunəçi sayğaclarla təmin olunacaqdır. Layihənin icrasına başlandıqdan ötən müddət ərzində su şəbəkəsinin 18 km-lik hissəsi tikilmişdir.

İlk dəfə Gədəbəy şəhərində kanalizasiya şəbəkəsi yaradılır. Layihəyə əsasən şəhərdə yaranan tullantı sularının idarə edilməsi üçün 66,2 km uzunluğunda kanalizasiya şəbəkəsi, 1,5 km uzunluğunda kanalizasiya kollektoru, 2050 ədəd kanalizasiya quyusu tikiləcəkdir. Artıq kanalizasiya şəbəkəsinin 17 km-lik hissəsində tikinti quraşdırma işləri yekunlaşmışdır.

Şəhərdə yaranacaq tullantı suları gələcəkdə inşası nəzərdə tutulan, məhsuldarlığı sutkada 3500 kubmetr olan çirkab sutəmizləyici qurğuda təmizlənəcəkdir.

Ümumilikdə 2016-cı ilin

sonuna qədər Gədəbəy şəhərində içməli su və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması işlərinin başa çatdırılması nəzərdə tutulur.

Qeyd edək ki, "Azərbaycanın 6 rayonunda milli su təchizatı və kanalizasiya proqramı layihəsi" çərçivəsində Gədəbəy şəhəri ilə yanaşı Astara, Daşkəsən, Qazax, Samux və Tərtər şəhərlərinin də su təchizatı və kanalizasiya infrastrukturlarının yenidən qurulması nəzərdə tutulur. 2015-ci ildə Astara, Daşkəsən və Tərtər şəhərlərində tikinti quraşdırma işlərinə başlanılmışdır. Qazax və Samux şəhərləri üzrə layihələrin icrasına hazırlıq görülür.

“Azərsu” ASC-nin “ASAN xidmət” mərkəzlərindəki bölmələrinə müraciətlər artır

“Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin “ASAN xidmət” mərkəzlərində təmsil olunması istehlakçılara göstərilən müştəri xidmətlərinin asanlaşdırılmasına və bu sahədə şəffaflığın artırılmasına səbəb olmuşdur.

2015-ci ilin 7 ayında abunəçilər tərəfindən müxtəlif məsələlərlə bağlı “ASAN xidmət” mərkəzlərində fəaliyyət göstərən “Azərsu” ASC-nin xidmət bölmələrinə çoxsaylı müraciətlər edilmişdir.

2015-ci ilin yanvar-iyul ayları ərzində vətəndaşlar tərəfindən “Azərsu” ASC-nin xidmətləri ilə bağlı “ASAN xidmət” mərkəzlərinə 8727 müraciət edilmişdir. Müraciətlərin 3801-i

qeydiyyatda olan və “Azərsu” ASC-nin abonent bazasında təsdiqini tapmış məcburi köçkün qrupuna aid abonentlərin sudan istifadə və tullantı suların axıdılması xidmətlərinə görə limitlərinin smart-karta yüklənməsi ilə bağlı olmuşdur. Bununla yanaşı, 949 müraciət abonentlərin bazadakı məlumatlarına dəyişikliklərin edilməsi, 947 müraciət smart sayğacın digər smart-sayğac ilə əvəz

olunması səbəbindən yeni kartların verilməsi və əvvəlki kartda qalan sərfiyyatın yeni karta köçürülməsi, 853 müraciət ödəniş zamanı yaranan texniki problemlər, 644 halda itirilmiş kartların bərpası, 1533 müraciət işə digər məsələlərlə bağlı olmuşdur. Ən çox müraciət Sabunçu rayonundakı 4 sayılı “ASAN xidmət mərkə-

zində qeydə alınmışdır.

Qeyd edək ki, 2014-cü ilin may ayından etibarən “ASAN xidmət” mərkəzlərində “Azərsu” ASC-nin müştəri xidmətlərinin göstərilməsinə başlanılmışdır.

Hazırda “Azərsu” ASC-nin xidmətləri Bakı şəhəri Nərimanov rayonu ərazisində yerləşən 1, Xətai rayonundakı 2, Yasamal rayonundakı 3, Sabunçu rayonundakı 4 və Nizami rayonundakı 5 saylı, həmçinin Sumqayıt və Sabirabad şəhərlərindəki “ASAN xidmət” mərkəzlərində təşkil olunmuşdur. Gələcəkdə vətəndaşlar Gəncə və Bərdə şəhərlərində yerləşən “Asan xidmət” mərkəzlərində də “Azərsu” ASC-nin xidmətlərindən istifadə edə biləcəklər.

Àáóí ÿ÷èëÿðèí ñàéú 1 ì èëéî í 345 ì éí ÿ÷àòì ùøäùð

2015-ci ilin ikinci rübündə “Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin içməli su təchizatı və kanalizasiya xidmətləri göstərdiyi abunəçilərin sayı 13 min artmışdır. 01 iyul 2015-ci il tarixinə olan məlumata görə, “Azərsu” ASC-də 1344523 abunəçi içməli su və kanalizasiya xidmətlərinin istifadəçi-

si kimi qeydiyyatda alınmışdır. İstehlakçıların 1229287-i və ya 95,8 faizi əhali, 55236-sı və ya 4,2 faizi isə qeyri-əhali qrupu abunəçiləridir. 2015-ci ilin aprel, may və iyun ayları ərzində əhali qrupu abunəçilərinin sayında artım 12304, qeyri-əhali qrupu abunəçiləri üzrə isə 682 abunəçi təşkil etmişdir.

01 iyul 2015-ci il tarixə “Azərsu” ASC-nin sayğac ilə təmin olunmuş abunəçilərinin sayı 735929-a çataraq sayğaclaşma səviyyəsi 57,9 faiz təşkil etmişdir. Hazırda əhali qrupu abunəçilərinin 57 faizi, qeyri-əhali qrupu abunəçilərinin isə 78,5 faizi sayğaclarla təmin olunmuşdur.

Suölçən Cihazların Sınaq və Kalibrləmə Laboratoriyası akkreditasiya olunmuşdur

“Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Suölçən Cihazların Sınaq və Kalibrləmə Laboratoriyası ölçmə cihazlarının kalibrlənməsi ilə bağlı akkreditasiyadan keçmişdir. Azərbaycan Respublikası Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin rəyina əsasən laboratoriya “Sınaq və kalibrləmə laboratoriyalarının səlahiyyətliyinə ümumi tələblər” standartına uyğun akkreditasiya olunmuş və bununla da uyğunluğun qiymətləndirilməsi fəaliyyəti ilə məşğul olmaq hüququ əldə etmişdir. Bundan əvvəlki mərhələdə isə əsas sınaq qurğuları Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən Dövlət Reyestrinə salınmış və sertifikatlaşdırılmışdır.

“Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən abunəçilərin sayğacarla təmin edilməsi ilə yanaşı, sayğacın yoxlmadan keçirilməsi, xətalərin müəyyən edilərək aradan qaldırılması və onlara mütəmadi texniki xidmət göstərilməsi və təmiri də mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu məqsədlə “Azərsu” ASC tərəfindən Suölçən Cihazların Sınaq və Kalibrləmə Laboratoriyasının yaradılması qərara alınmışdır.

Laboratoriya binası üçün Bakı şəhəri Yasamal rayonu ərazisində müvafiq yer seçil-

miş və qısa müddətdə tikinti işləri başa çatdırılmışdır. Laboratoriya su sayğaclarının sınağı və təmiri sahələrindən, anbar, inzibati və yardımçı hissələrdən ibarətdir. Tikintinin aparıldığı ümumi ərazi 5928 kvadrat metr, laboratoriya binasına aid sahə 720 kvadrat metr, kalibrləmə sahəsi isə 483 kvadrat metr təşkil edir. Sınaq və kalibrləmə laboratoriyası Türkiyə və Avropa ölkələrinin istehsalı

olan müasir cihaz və avadanlıqlarla təchiz edilmişdir. Binanın inzibati hissəsində “Azərsu” ASC-nin Nəzarət Ölçü Cihazları İdarəsinin işçi personalı üçün bütün zəruri şərait yaradılmışdır.

Suölçən Cihazların Sınağı və Kalibrləmə Laboratoriyasında məişətdə və sənayedə istifadə olunan 15-300 mm diametrlı su sayğacları dövlət müqayisəli yoxlmadan keçiriləcəkdir. Laboratoriyada quraşdırılmış xüsusi sınaq qurğuları vasitəsilə müxtəlif sərfiyyatlarda su sayğaclarının nisbi xətasını təyin etmək mümkündür. Bu məqsədlə 4 ədəd kalibrləmə stendi quraşdırılmışdır. Kiçik diametrlı sayğac üçün nəzərdə tutulmuş stendlərdə eyni vaxtda ən azı 10 sayğacın nisbi xətası təyin edilir. İri diametrlı sayğacın nisbi xətası isə xüsusi idarəetmə sistemi və fərqli paralel xətt üzərində quraş-

dırılmış sınaq qurğusunda ölçülür. İri diametrlili sınaq qurğularında sayğaclar tək-tək kalibrlənir.

Sayğacların texniki göstəricilərinə uyğun təzyiqə davamlılığın yoxlanılması məqsədilə isə laboratoriyada 2 təzyiqə davamlılıq stendi quraşdırılıb. Bunlardan biri 15-40 mm diametrlili, digəri isə 50-300 mm diametrlili sayğaclar üçün nəzərdə tutulub. Bu stendlərdə sayğacların təzyiqə davamlılığı fərdi qaydada yoxlanılır.

Laboratoriyada həmçinin elektro maqnit- fləns tipli KROHNE, elektrtro maqnit-zond tipli ABB və ultrasəs tipli su sərfölçənlərinin sistemə quraşdırılmış mövcud etalon sərfölçənlərlə müqayisəli yoxlanması mümkündür.

Burada su sayğaclarının mexaniki və elektron hissələrinin yoxlanılması

və təmiri məqsədi ilə su sayğaclarının təmiri sahəsi yaradılmış, zəruri avadanlıqlarla təchiz olunmuşdur. Nasaz vəziyyətdə olan sayğaclar burada təmir edilir, yenidən yoxlandıqdan sonra kalibrləmə üçün su sayğaclarının sınağı laboratoriyasına göndərilir.

Xüsusi innovativ detallarla təchiz olunmuş 3 ədəd "Su sayğaclarının testi və kalibrləməsi stendi" qurğularında eyni zamanda 21 ədəd su sayğacını yoxlamaq mümkün olacaqdır. Ümumilikdə, laboratoriyada ay ərzində 2700 ədəd su sayğacını yoxlamadan keçirmək mümkün olacaqdır.

"Azərsu" ASC-nin Suölçən Cihazların Sınaq və Kalibrləmə Laboratoriyası Texniki şəraitinə və innovativ avadanlıqlarına görə Qafqaz və Orta Asiyanın ən müasir laboratoriyası sayılır.

Նի àðò ñàéüàúëäðũ ù ãóðàøäũðũê àñũ éí òaí ñèâ ãàéääàää ààâàì àòäèèèè

İstehlakçılara verilən içməli suyun dəqiq uçotunun aparılması, ödəniş səviyyəsinin yüksəldilməsi, debitor borc probleminin aradan qaldırılması, israfçılığın və su itkilərinin qarşısının alınması məqsədilə ön ödənişli (smart-kart tipli) su sayğaclarının quraşdırılması istiqamətində işlər 2015-ci ilin birinci yarısında da intensiv qaydada davam etdirilmişdir.

2015-ci ilin yanvar-iyun ayları ərzində "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasında, eləcə də regionlarda 26800 su sayğacı quraşdırılmışdır. Quraşdırılmış sayğacların 20500 ədədi əhali, 6300 ədədi isə qeyri-əhali qrupunun payına düşür. Hesabat dövründə quraşdırılmış sayğacların 19728 ədədini smart sayğaclar təşkil etmişdir. Smart sayğacların 15297-si Bakı şəhəri və Abşeron yarımadası üzrə xidmət göstərilən ərazilərdə, 4431 ədədi isə regionlarda quraşdırıl-

mışdır. Respublikanın şəhər və rayon mərkəzlərində yeni su və kanalizasiya layihələrinin icrası çərçivəsində abunəçilər smart sayğaclarla təmin olunması istiqamətində işlər davam etdirilir. Smart sayğacların tətbiqinə başlanıldığı 2012-ci ildən indiyədək quraşdırılmış sayğacların ümumi sayı 372 minə çatmışdır. İndiyə qədər quraşdırılmış sayğacların 336 mini əhali, 36 mini isə qey-

sonra abunəçilərin su itkiləri azalaraq satış həcmi artmış, eyni zamanda həmin abunəçilər üzrə ödəniş 100 faiz təmin olunmuşdur. 2015-ci ilin birinci yarısında sukanal idarələrinin xidmət göstərdiyi ərazilərin hüdudlarında magistral xətlər üzərində 72 ədəd elektro maqnit fləns tipli KROHNE su sayğacları quraşdırılaraq istismara verilmişdir.

ri-əhali qrupu abunəçilərinin payına düşür. Təhlillər göstərir ki, smart-kart tipli sayğaclar quraşdırıldıqdan

Ənənəvi su tələbatı normaları müəyyən- ləşdirilməlidir

məlidir. Obyektlərin su təchizatı layihələri su tələbatı və yaranacaq tullantı sularının balansı təhlil edilərək bu obyektlərin kanalizasiya layihələri ilə paralel işlənməlidir.

Layihələrdə su mənbələrinin, magistral xətlərin sanitariya-mühafizə zonaları nəzərdə tutulmalıdır. Təsərrüfat-ıçməli məqsədləri üçün istifadə edilən su təmizləndikdə, nəql edildikdə və rezervuarlarda

Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi Azərbaycanın təsərrüfat-ıçməli ehtiyacları üçün orta sutkalıq su tələbatı normalarını müəyyənləşdirmişdir. Komitənin "Su təchizatı. Xarici şəbəkə və qurğular" barədə qərarına əsasən daxili su təchizatı və kanalizasiya sistemləri, yerli su qızdırıcıları olan yaşayış binalarında bir nəfər üçün sutkalıq su tələbatı norması 160-230 litr qəbul edilmişdir. Həmin binalarda mərkəzləşdirilmiş isti su təchizatı sistemləri varsa onda bir nəfər üçün orta sutkalıq norma 239-250 litr su nəzərdə tutulmuşdur.

Qərarla bildirilir ki, su tələbatının göstərilən hədlərdə qəbul edilməsi hər bir rayonun iqlim şəraiti, su təchizatı mənbəyinin gücü və suyun keyfiyyəti, binaların abadlıq dərəcəsi, mərtəbələrin sayı və yerli şəraitdən asılı olaraq təyin edilməlidir.

Küçə suayrıcı kolonkalardan qidalanan yaşayış məntəqələrində bir nəfər üçün il ərzində orta sutkalıq su tələbatı 30-50 litr qəbul edilməlidir. Bura əsasən kənd yaşayış məntəqələrində quraşdırılmış bulaqlar aiddir.

Ərzaq məhsulları isteh-

sal edən sənaye müəssisələrinin su tələbatı həmin rayona verilən su həcmi 10-20 faizi qədər müəyyən edilməlidir.

Əhalisinin sayı 1 milyondan çox olan yaşayış rayonlarında su tələbatı əsaslandırma və dövlət orqanları ilə razılaşdırmadan sonra artırılı bilər. İqlimdən, yerli şəraitlərdən və abadlıq dərəcəsindən asılı olaraq xüsusi su tələbatını 10-20 faiz dəyişmək mümkündür. Rayonların su təsərrüfatı balansında yaşıllıqların və həyətə sahələrin suvarılmasını arx sistemlərindən həyata keçirmək üçün əlavə

sərf nəzərdə tutulmalıdır. Sənayenin inkişafı haqqında məlumat olmadıqda yaşayış rayonunun təsərrüfat-ıçməli su kəməmindən qidalanan müəssisələr üçün əhalinin xüsusi su tələbatına əsasən təyin edilmiş miqdarın 25 faizi qədər əlavə su götürülməsinə yol verilir.

Sənəddə qeyd olunur ki, obyektlərin su təchizatı sistemləri sənaye və kənd təsərrüfatının inkişafı, həmçinin su ehtiyatlarının mühafizəsi və səmərəli istifadə edilməsi şəhər və kənd yaşayış məntəqələrinin həmçinin, sənaye qovşaqlarının baş planları nəzərə alınmaqla layihələndiril-

saxlandıqda insan sağlamlığına zərər verməyən, Dövlət sanitariya-epidemioloji xidmətin tələblərinə cavab verən reagentlərdən, korroziya əleyhinə örtüklərdən, həmçinin süzücü materiallardan istifadə edilməlidir. İstehsalat ehtiyacları üçün verilən suyun keyfiyyəti texnoloji tələblərə cavab verməlidir. Su təchizatı sistemləri layihələndirildikdə bu sahədə mövcud olan mütərəqqi texnoloji qurğu və avadanlıqlardan istifadə olunması, texnoloji proseslərin avtomatlaşdırılması və kompüterlə idarə olunması nəzərdə tutulmalıdır.

Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi Kollegiyası "Kanalizasiya. Xarici şəbəkə və qurğular" barədə qərarı vermişdir. Qərara əsasən, yaşayış məntəqələrinin və sənaye müəssisələrinin ərazilərindən yerüstü tullantı sularının kənarlaşdırılması üçün qapalı sistemlər nəzərdə tutulmalıdır.

Sənəddə bildirilir ki, müxtəlif növ novlardan, xəndəklərdən, küvetlərdən, yağanlardan, kiçik çaylardan istifadə etməklə bu suların açıq sistemlə kənarlaşdırılmasına müvafiq texniki-iqtisadi əsaslandırma, eləcə də "Azərsu"

müəssisələrinin çirklənməmiş tullantı sularının da daxil olmasının mümkünlüyü nəzərə alınmalıdır.

Məskunlaşma ərazilərindən və müəssisə meydançalarından mütəşəkkil kənarlaşdırılan və mövcud normaların tələb etdikləri səviyyədə təmizlənməyən yağış, ərimiş qar və suvarma sularının su obyektlərinə axıdılmasına yol verilmir. Yerüstü tullantı sularının su obyektlərinə mütəşəkkil qaydada axıdılması şərtləri müəyyən edilərkən su obyektlərinin mühafizəsinə qüvvədə olan ekoloji və sanitariya tələbləri nəzərə alınmalıdır. Yerüstü axımların kənarlaşdırılma və təmizlənmə sxem-

çirklənməsi mümkün olan müəssisələrin ərazilərində yaranan bütün axım həcmninə kanalizasiya sistemlərinə ötürülməzdən öncə təmizlənməsi təmin edilməlidir. Şəhərlərin və yaşayış məntəqələrinin məskunlaşma ərazilərində yerləşmiş sənaye zonaları, tikinti işləri gedən əraziləri, anbar və avtomobil təsərrüfatı, həmçinin xüsusi çirklənmiş sahələrin (benzindoldurma məntəqələri, avtomobil dayanacaqları, avtobus stansiyaları, ticarət mərkəzləri) yerüstü su axımları yağış kanalizasiyasına və ya mərkəzləşdirilmiş kanalizasiya sisteminə axıdılmazdan əvvəl yerli qurğularda təmizlənməlidir.

Yağış suları xətlərinin qurulmasına dair tələblər təsdiqlənmişdir

ASC, Səhiyyə Nazirliyinin sanitariya-epidemioloji xidməti, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi ilə razılaşdırılmaqla yol verilir.

Yaşayış məntəqələrindən kənarında yerləşən avtomobil yolları və yol xidməti obyektlərinin yerüstü axımlarının təmizləyici qurğulara novlar və küvetlərlə nəql etdirilməsinə yol verilir. Yaşayış məntəqələrində əhalinin sayı 10 min nəfərdən az və ya yağışın intensivliyi (q20) 25 l/(s.ha)-dan az və təkrar olunma ehtimalı ildə iki dəfədən artıq olduğu hallarda yağış kanalizasiyasının layihələndirilməsi tövsiyə edilir. Yerüstü tullantı sularının təmizləyici qurğulara və su obyektlərinə axıdılması mümkün qədər axım sahəsinin aşağı məntəqələri üzrə özüaxımlı rejimdə nəzərdə tutulmalıdır. Müstəsna hallarda və müvafiq əsaslandırma olduqda yerüstü tullantı sularının təmizləyici qurğulara basqılı sistemlərlə nəql etdirilməsinə yol verilir. Yaşayış məntəqələri və sənaye müəssisələri ərazilərindən yerüstü tullantı sularını kənarlaşdırma sistemlərdə kollektor şəbəkəsinə yanaşı gedən drenajlardan, istilik şəbəkələrindən, yeraltı kommunikasiyaların ümumi kollektorlarından, infiltrasiya və drenaj sularının, həmçinin sənaye

ləri, həmçinin təmizləyici qurğuların konstruksiyalarının seçilməsi bu suların kəmiyyət və keyfiyyət xarakteristikaları, kənarlaşdırılma şərtləri ilə təyin edilir.

Yağış yağan, qar əriyən, yol örtükləri yuyulan zaman və s. hallarda məskunlaşma əraziləri və çirklənməsinə görə onlara yaxın olan müəssisə ərazilərinin yerüstü illik su axımlarının ən azı 70 faizə qədərini və məxsusi toksik xassəli və ya üzvi maddələrlə

Məskunlaşma ərazilərinin yerüstü suları, ayrılmış sukənarlaşdırıcı sistemlə axıdılarkən təmizləyici qurğular, bir qayda olaraq yağış kanalizasiyasının baş kollektorlarının mənsəbində su obyektinə çıxışdan əvvəl yerləşdirilməlidirlər. Tullantı sularının su obyektlərinə axıdılma yerləri suyun təmizlənməsi, istifadəsi və qorunması ilə məşğul olan idarələr, sanitariya-epidemioloji və balıq mühafizə xidmətləri ilə razılaşdırılmalıdır.

Şirvan və Füzuli şəhərlərində regional təlimlər keçirilmişdir

Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramlarına uyğun olaraq "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən bölgələrdə yeni infrastruktur yaradılır, müasir tipli avadanlıqlar və qurğular istismara verilir. Bununla paralel olaraq bu sahələrdə çalışan mütəxəssislərin bilik və bacarıqlarının təkmilləşdirilməsinə də xüsusi önəm verilir. Bu məqsədlə "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin "Regional Təlim-İnkişaf Proqramı-2" layihəsi çərçivəsində Füzuli rayonunun Horadiz şəhərində növbəti regional təlim keçirilmişdir.

Təlimə "Azərsu" ASC-nin "Birləşmiş Sukanal" MMC-nin Füzuli, Beyləqan, İmişli, Zərdab, Ağdam, Tərtər, Laçın, Bərdə Ağcabədi, Xocavənd rayon sukanal idarələrinin 207 əməkdaşı cəlb olunmuşdur. Energetik, mexanik, montyor, metrologiya üzrə mühəndis, nəzarət ölçü cihazları çilingəri, su və kanalizasiya şəbəkələrinin mühəndisi, içməli və çirkab su təmizləyici qurğuların mühəndis texnoloqları, kimyaçı, bioloq, laborant, su kəməri təsərrüfatında nəzarətçi, mühasib, kompüter operatoru, kadrlar üzrə müfəttiş və digər peşələrdən olan əməkdaşlar təlimlərdə bilik və təcrübələrini artır-

maq imkanı qazanmışlar.

Təlimlər "Azərsu" ASC-nin müxtəlif fəaliyyət sahələrini əhatə edən peşəkar mütəxəssisləri tərəfindən aparılır. Nəzəri biliklər əldə etməklə yanaşı, avadanlıq və qurğuların iş prinsipi ilə

yerində tanış olmaq üçün təlim iştirakçılarının istehsalat sahələrinə səfərləri də təşkil olunmuşdur. Avqustun 28-dək davam etmiş təlim müddətində iştirakçıların asudə vaxtlarının səmərəli keçirilməsinə də xüsusi diqqət yetirilmişdir.

"Regional Təlim-İnkişaf Proqramı-2" layihəsi çərçivəsində növbəti təlim Şirvan şəhərində təşkil olunmuşdur. Avqustun 8-də start götürmüş təlimdə Kür Su Kəmərləri İdarəsi, "Göyçay Sukanal" TSC-nin, Şirvan, Hacıqabul, Kürdəmir, Ucar, Saatlı, Sabirabad, Neftçala sukanal idarələrinin ümumilikdə 133 mütəxəssisi iştirak etmişdir. Həmin təşkilatlardan olan energetik, mexanik, montyor, metrologiya üzrə mühəndis, nəzarət ölçü cihazları çilingəri, su və kanalizasiya şəbəkələrinin mühəndisi, içməli və çirkab su təmizləyici qurğuların mühəndis texnoloqları, kimyaçı, bioloq, laborant, su kəməri təsərrüfatında nəzarətçi, mühasib, kompüter operatorları, kadrlar üzrə müfəttiş və digər peşələrdən

olan əməkdaşlar təlimlərdə bilik və təcrübələrini artırmaq imkanı qazanmışlar. Təlimlərə həmçinin İsmayılı, Qobustan və Ağsu rayon sukanal idarələrinin mühasib və kadrlar üzrə mütəxəssisləri də cəlb olunmuşdur.

Təlimlər "Azərsu" ASC-nin müvafiq sahələr üzrə əməkdaşları, və xaricdən cəlb olunmuş peşəkar mütəxəssislər tərəfindən aparılmışdır.

Ümumilikdə "Regional Təlim-İnkişaf Proqramı-2" çərçivəsində "Azərsu" ASC-nin 1000-dən çox əməkdaşının müvafiq vəzifələr və peşələr üzrə təlimlərə cəlb olunması nəzərdə tutulur.

Xatırladaq ki, Regional Təlim-İnkişaf Proqramının icrasına 2014-cü ildə başlanılmışdır. Ötən il 7 regionda təşkil olunmuş təlimlərdə regionlarda fəaliyyət göstərən 58 təşkilatın 1249 işçisi 9 istiqamət üzrə təlimlərdə iştirak etmişdir. Təlimlərdən əvvəl və sonra iştirakçıların bilikləri qiymətləndirilərək müqayisəli təhlillər aparılmış və nəticələr qənaətbəxş olmuşdur.

"Yay məktəbi" proqramı uğurla başa çatmışdır

"Azərsu" ASC-nin Bakı Dövlət Universiteti (BDU) və Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti (AzMIU) ilə təhsil, elm, ixtisasartırma və əmək məşğulluğu sahəsində əməkdaşlıq müqavilələri çərçivəsində Səhmdar Cəmiyyətdə 2015-ci ildə təşkil olunmuş növbəti "Yay məktəbi" proqramı uğurla başa çatmışdır.

İki ay davam edən proqram çərçivəsində BDU-nun ekologiya və hidrologiya mühəndisliyi, AzMIU-nun mühəndis sistemi və qurğularının tikintisi mühəndisliyi ixtisası üzrə təhsil alan 35 nəfər 3-cü kurs tələbəsi "Azərsu" ASC-nin müəssisə və təşkilatlarında istehsalat prosesləri ilə əyani tanış olmuşlar.

Proqram çərçivəsində "H.Z.Tağıyev adına Su Kəmərləri" İdarəsinə,

Ceyranbatan sutəmizləyici qurğular kompleksinə, Mərkəzi Laboratoriyaya, Zığ nasos stansiyasına və digər qurğulara səfərlər təşkil olunmuşdur. İstehsalat sahələrində tələbələrə su kəmərlərinin qidalanma mənbəyi və nəql prosesləri, içməli suyun keyfiyyəti, içməli su və çirkab suların analizləri, həmçinin tullantı sularının kənarlaşdırılması məsələləri barədə ətraflı məlumat verilmişdir. Eyni

zamanda tələbələr istehsalat prosesləri ilə əyani tanış olmuş, təcrübi biliklərini artırmaq imkanı qazanmışlar. Səfər çərçivəsində tələbələr müşayiət edən "Azərsu" ASC-nin mütəxəssisləri onları maraqlandıran sualları cavablandırmışlar.

İstehsalat sahələri ilə tanışlıq tələbələrdə böyük

təəssürat yaratmış, onlar geniş təcrübi biliklərə yiyələnmişlər. Proqramdan əvvəl və sonra keçirilmiş qiymətləndirmənin nəticələri müqayisə edilmiş, istehsalat prosesləri ilə əyani tanışlığın tələbələrin bilik səviyyələrinə müsbət təsir etdiyi müəyyən olunmuşdur.

Ə̇÷̇ē̇ÿ̇ð̇ē̇í̇ é̇à̇é̇ è̇ñ̇ò̇è̇ð̇à̇ù̇ÿ̇ò̇ē̇í̇ è̇í̇ ñ̇ÿ̇ì̇ ÿ̇ð̇ÿ̇è̇ è̇ ò̇ÿ̇ø̇ē̇è̇è̇ è̇è̇ã̇ã̇ÿ̇ò̇ä̇ÿ̇ ñ̇à̇õ̇è̇à̇í̇ û̇è̇ì̇ û̇ø̇ä̇ü̇ð̇

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətində işçilərin yay mövsümündə istirahətlərinin səmərəli təşkilinə xüsusi diqqət yetirilir. Hər il ənənəvi olaraq Cəmiyyətin işçilərinin və onların ailə üzvlərinin asudə vaxtlarının səmərəli təşkili istiqamətində bir sıra mədəni və istirahət xarakterli tədbirlər keçirilir. "Azərsu" ASC və Su Təsərrüfatı İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin birgə tədbirlər planına əsasən Cəmiyyətin idarə və təşkilatlarında çalışan işçilər və onların ailə üzvləri ölkəmizin müxtəlif bölgələrindəki istirahət mərkəzlərinə göndərilir.

Təsdiq olunmuş qrafikə əsasən, 2015-cü ilin yay mövsümü üçün iyun ayından yollayışların verilməsinə başlanmışdır. İyun, iyul və avqust ayları ərzində "Azərsu" ASC-nin idarə və müəssisələrində çalışan işçilər və onların ailə üzvləri Xaçmaz, Qusar, İsmayıllı və Naftaladakı istirahət və müalicə mərkəzlərinə göndərilmişdir. Ümumilikdə 2361 nəfər bu imkandan yararlanmışdır.

İstirahət mərkəzlərində dincəlməklə yanaşı, ətraf rayonların dilbər guşələrinə, tarixi abidələr yerləşən məkanlarına ekskursiyaya aparılmışlar.

İstirahət mərkəzlərində işçilərin və onların ailə üzvlərinin mənalı istirahəti üçün normal şərait yaradılmışdır. Onlar istirahət mərkəzlərində dincəlməklə yanaşı, ətraf rayonların dilbər guşələrinə, tarixi abidələr yerləşən məkanlarına ekskursiyaya aparılmışlar.

İstirahət mərkəzlərində dincəlməklə yanaşı, ətraf rayonların dilbər guşələrinə, tarixi abidələr yerləşən məkanlarına ekskursiyaya aparılmışlar.

"Xəzər günü"

Türkiyədə dəniz suyundan istifadəyə dair layihələr hazırlanmaqdadır.

Son dövrlər bu məsələ daha da aktuallaşıb və bir çox ölkələr birgə layihələrin hazırlanmasına başlayıb. Ümumdünya Su Forumu da dəniz suyunun istifadəsi ilə bağlı proqramların genişləndirilməsini tövsiyə edir. Respublikamızda da bu istiqamətdə mövcud potensialdan istifadə etmək mümkündür. Hətta Xəzər dənizinin suyu bu məqsədlər üçün daha

kanları günə 20 min kubmetr olan, ilkin mərhələdə gündə 1000 kubmetr dəniz suyunu duzsuzlaşdırma zavodu tikilmişdir. Dəniz suyunun duzsuzlaşdırılması zavodu 2013-cü ilin əvvəlində işlək vəziyyətə çatdırılmış və bir müddət sınaq rejimində yoxlamadan keçirildikdən sonra əsaslı rejimdə fəaliyyətə başlamışdır. Hazırda müəssisədə gün ərzində 1000 kubmetr duzsuzlaşdırılmış su istehsal olunur və bu sudan yaşıllaşdırma layihələri çərçivəsində əkilmiş ağacların suvarılmasında istifadə edilir.

Bu layihə Abşeron yarımadasında və onun ətrafında yaşayan əhəlinin suya olan tələbatı qarşılığında gələcəkdə yarana biləcək su qıtlığının aradan qaldırılmasına texnoloji hazırlıq baxımından mühüm strateji əhəmiyyət kəsb edir. Həmçinin duzsuzlaşdırılmış dəniz suyu ilə suvarılan yeni yaradılmış tinglik, paytaxt və ona bitişik ərazilərdə yeni yaşıllıqların salınması yolu ilə ekoloji mühitin sağlamlaşdırılması istiqamətində ciddi irəliləyişlərə nail olunmasına şərait yaradacaqdır".

faydalıdır.

Prezident İlham Əliyev 2011-cü ilin əvvəlində dəniz suyunun duzsuzlaşdırılması ilə bağlı lazımı tədbirlərin həyata keçirilməsi barədə tapşırıqlar vermişdir. Bu məqsədlə Salyan rayonu ərazisində infrastruktur im-

dan içmək üçün yararlanırlar. Bəzi dövlətlər içməli su təminatını həll etmək üçün dəniz suyunun təmizlənməyə və saflaşdırılmasına bağlı layihələr həyata keçirir və bu tədbirlər öz müsbət bəhrəsini göstərməkdədir. Yaxın Şərq ölkələrinin bəziləri su problemini bu yolla həll edirlər. İsrail, Misir, İordaniya və digər Şərq dövlətlərində bir neçə ildir ki, dəniz suyu saflaşdırılaraq əhəlinin istifadəsinə verilir. ABŞ-ın Kaliforniya ştatında da bu məsələ aktullaşmış və hökumət böyük proqramın həyata keçirilməsi barədə müsbət rəy verib. Qonşu Türkmənistan hökuməti də dəniz suyunun içmək məqsədilə istifadə olunması barədə layihə üzərində işləyir. Eləcə də, qardaş

1995-ci ildən başlayaraq hər il 12 avqust tarixi "Xəzər günü" kimi qeyd olunur. BMT-nin Ətraf Mühit Proqramının və digər beynəlxalq təşkilatların dəstəyi ilə 1995-ci ildən hökumətlərarası danışıqlar aparılmış və razılaşdırılmış Tehran Konvensiyası 5 Xəzəryanı dövlətin hökumətləri tərəfindən ratifikasiya olunduqdan sonra 12 avqust 2006-cı il tarixində qüvvəyə minmişdir.

Saziş Xəzər dənizinin ətraf mühitinin bütün növ mənbələrdən çirklənməsinin qarşısının alınmasını, bioloji sərvətlərin davamlı və səmərəli istifadəsinə, ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsini tənzimləyir. Bununla əlaqədar Azərbaycanda da hər il "Xəzər günü" nə xüsusi önəm verilir, Xəzərətrafi rayonların rəsmi dövlət qurumlarının, ictimai təşkilatların, ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirakı ilə maarifləndirici tədbirlər və abadlıq işləri həyata keçirilir.

Müasir dövrdə dəniz və okean sularından təsərrüfat məqsədləri üçün istifadə olunması Xəzər dənizi sularının saflaşdırılması məsələsini aktuallaşdırmışdır. Məlumat üçün bildirik ki, Dəniz və okean sularının duzlu olmasına baxmayaraq ondan içməli və təsərrüfat məqsədləri üçün istifadə edilməsi hazırda global miqyasda aktual məsələlərdən biri hesab edilir. Dünyada global su böhranının yaranmasını nəzərə alan bəzi ölkələr artıq bir neçə ildir dəniz suyunun